466 C-15-8 1

Arm.	Pres.	C.	N
73.	V.	5	9

Los Paquetaires.

Sarzuela catalana en dos actes
y en vers
original de
Bartomeu Carcassona
Música de
Frederick Serra

=

Tivoli

1869

Barcelona

R. 316165 Ms. 299/1

Personatjes

=

Rosetona.

Maria.

Roch

Janet.

Pere

Bartomeu

Ton

Un paquetaire

Coro de paquetaires, resguard, venedors venedoras etc. copla de musichs, poble

La acció lo dia 29 de Dbre 1855

—

Acte primer.

=

Bloch agrest, montanyas que separan lo Valle de Andorra de Catalunya

Las montanyas son nevadas y practicables, en lo plá hi há alguna neu, si bé que no molta. A la dreta del espectador la fatxada de una ermita y junt à ella una porta gran que figura la porta de un hostal. La hermita y l' hostal son ab un turonet.

=

Escena 1.ª

Roch, Janet y Paquetaires

(Es de nit apareixen
uns quants paquetaires
per baix de la montanya.)

=

Música.

=

Coro = Avansada es l' hora
ja la nit recull
son mantell
prest la blanca aurora
mostrará sa llum
¡apanyemsó!

Roch = Ah! de dalt de la montanya

Veus = (sortint)

Aquí som, ja tots estém

Roch = Au cuitém, donemos manya.

Los de baix = Siémi donchs

Tots = Au treballém.

=

Dalt = Avall va.

Baix = Vinga assí!

Tots = fora catxassa

que la nit passa.

Dalt = ¡Avall va!

Baix = ¡Vinga assí!

Tots = que breu s'atansa

lo demati

(De dalt de la montanya

van tirant fardos que

rodolán per la neu y
caüen al baix. trós de
musica que pot figurar
lo soroll que fan los
fardos ó paquéts al
baixar, quant los d'abaix
los tenen tots recullits
tots dihuen ab molta
alegria.)

=

La frontera es ja passada,
tenim mitj salvat lo frau;
que ara ja podém burlarnos
de la astucia del resguard.

Rock: La nit avansa
lo jorn s' atansa

braus paquetaires
á descansiar.
posada bona
nos proporciona
muy la mestressa
d' aquet hostal

=

Coro = La frontera es ja passada
tenim l' frau mitj salvat
qu' ara ja podém burlarnos
de la astucia del resguart.

=

Roch = Aquesta vida
tant sacudida
d' angunias plena
de greus afanys

Vida es gojosa
pel cor que gosa
quant l'aïre aspira
de llibertat

Tots = Braus paquetaires
á descansar.
Anemsem prompte
cap á l'hostal.

=

Recitat.

=

Roch : Recullim las centinellas
escampadas pel voltant.
al coll los fardos. Aném
á desarlos al hostal.

Avuy qu' es festa á la hermita
las cerdanas pujarán
y escursarém la diada
ab los mes gentils ballant.
A la nit, fardos al coll,
y altre cop á caminar
per escabrosos senders
per turons, serras y valls,
hont pugám lliurar batallas
si topém ab del resguard
y vólen pendrens los fardos.
Ara aném á aprofitar
la acullida que sol darnos
la Maria del hostal.

(Tots á la casa Roch
truca d' un modo

particular y despues fa
tres xiulets, als pochs
moments s'obra la finestra
del hostal y surt Maria
en ella.)

Escena 2ª

Dits, Maria per la finestra
á poch Rosetona per la porta.

=

Ma = Son vosaltres?
Roch = Si, aixerida.
Ma = Que Deu vos guard.
Ja = Molt bon dia!
Roch = Deu guard la gentil Maria

l'Hostalera mes gorrida _

Ma = (cridant cap à dintre.)

Cuita aná à obri, Rossetona..

y en Janeto.

Roch = Per qui deu sé.

Ja = Aqui, Roch.

Ma = que no m'dius ré?

Ja = que vols que t digá, bufona?

Ma = Aixó sí, sempre una fló

à punt.

Ja = Es que la mereixes.

Mar = Mira que m'avergonyeixes.

(ruborosa)

Ja = Si ets tant pitera.

Ma = ¡ Traidor!

Ro = Molt bon dia.

(Entrant)

Roch = Hola, minyona.

Ros = Hola, Roch!

(Maria desapareix de la finestra.)

Roch = Sempre trempada!

Ros = Ja ho veyém

Roch = Be, aixó m' agrada
Mes sobre tot, Rosetona
tentne forsa enteniment

Ros = No me n' manca.

(als minyons)
Anem entrant

Roch = Es que, nena, volguent tant
corsí perill ab tant jovent
(Van entrant tots.)

Ja = quant pugas escapulirte
tinch que veurert.

(á Rosetona)

Ros = Tambè jo.

Já = Sortirás?

Ro = Y perquè no?

Ja = Gracias, nena.

(ab amor agafantli la ma)

Ros = (ab senzillés.)

Per servirte.

Ja = ¡Qu'n 'ets bonica!

Ros = Falaguer!

Ja = Avuy Rosetona aimada
quedará ma sort fiçsada.
M'estimas?

Ros = Si ho sabs ben bé.

perque tants cops m'ho preguntas
que potser dubtas de mi?

Ja = No, Roseta, fuig d' aqui.

Ros = Pues perque 'ls dubtes apuntas

Ja = Perqué té tal melodia
ta veu, quant me dius t'estimo
que fins á creurer m'arrimo
que l' angélica armonia
d' arcangels y serafins
lloant á Deu ab sos cants
ni te sonidos semblants
ni son sos acords tant fins.

Ma = (desde dins.)
Rosetona.

Ros = Vaig corrén!
(contestant)

Me 'n vaig que no renyi

Ja = Vés

Sortirás?

Ros = T' ho he dit adeu

Ja = Adeu, Rosa.

Ros = Jan, adeu.

(entran dins y tanca la porta.)

=

Escena 3ª

Bartomeu

=

(Al desapareixer los procedents, surt Bartomeu per lo fondo dreta y se dirigeix plé de

amor á l' hostal, al veure
la porta tancada fà un
mu de mal humor mes
mirant lo cel que no
aclarit del tot se refià
canta joyos lo seguent.)

=

Música.

=

Bar = D' alegria avuy n' es dia
Las campanas ja m' esperan
anem á fe 'l repicó
despres veure á la Maria
robadora del meu cor.

—

Ay Maria
per tu, ¡impia!
nit y dia
bat mon cor
Ma gran queixa
crech t'engreixa
deixa, deixa
tant rigor.

=

Recitat.

=

Bar = ¿Què es estrany sia tancada
la porta? Ya cuasi son
las sis. Prou! Vatua-l mon
¡com prenen la matinada!

¡tira peixet! Jo també
la pendria: Jo ho crech! tira!
Ara ella la pesna estira
y no 's recorda per ré
del pobre qu'aquí la espera
(Ab desesperació cómica.)
Ay donas! Donas perjuras!
¡Tenin las entranyas duras
com una pedra foguera!
Bé sab que jo hé de venir
á cumpli 'l meu ministeri
¡no tinguèu por que m'esperi
¡y encara pobre de mi
l'estimo com un pavana
y per ella faig estremo-
me n' vaig á darli un mal temp

ab lo toch de la campana.

(sen vá á la hermita á
poch toca la campana
de una manera arrebatada)

~

Escena 2ª
Coro - Cerdanas.

=

(Al toch de la campana van
sortint per distints indrets
los cerdanas comensa á
clarejá 'l dia, al replá de
la iglesia s' hi posan venedors
ab varias objectes - luego passa

la copla tocant y entra
á la iglesia.)

=

Música.

=

Cor = La campana
de la hermita
sa veu bronca
dona al vent
rey joyosa
que m' incita
á humillarme
devant Deu

=

A la hermita

pugem nenas
y á la Verge
pregaràm

-

Apa, nenas, cuytin, cuytin
La pregaria prime r' es..
ara á Deu tribut rendim
las balladas vindrant desprès

-

Lo sol de Novembre
convida á ballar
alegres corrantas
y aixòs contrapás
tra la lavorá
Dels joves del poble
no n' faltará cap.

Casadors no ns faltin
qu 'es de mes escasas
tralarà tralà

(A la hermita tocan la
sorrematada per la missa
tornan las donas al
primer cant y al fi
d'ell van entrant
en la hermita.)

La campana
de la hermita
sa veu bronca
dona al vent
Veu joyosa
que ns incita
à humillarnos

devant Deu

-

Entrém entrém ninetas
que després ja ballarém

=

Escena 5ª
Pere, Maria y Roch.

=

(Durant lo coro anterior
ha entrat Pere en escena
tocant á casa de Maria;
la porta s'obra y surt
aquesta acompanyada de
Roch.)

Mar = Tingáu bon dia, padrí
(besantli la mà)

Pe = Bon dia, nena ¿ que tal?

Ma = A Deu gracias, no và mal.

Pe = Y tú, Rock, que fem perquí?

Rock = Hem passat algun paquet-
res, mussulinas de llana,
fulars y pessas d'indiana,
y telas de blanch de clet
y aixis que vinga la nit,
camas al coll y endevant

Pe = Un dia t'agafaran

Rock = No tingáu por

Pe = Ja ho has dit

Rock = La colla de ma comana
al resguard may ha tenut,

com sempre l'habem batut
sols al serrens d'amilana.

Ma = Y en Janet, se porta bé?

Ro = Entre la colla descolla
No tinch en tota la colla
ningú mes valent ni 'l tindré.
Sempre 'l primé en lo perill,
ni un bri lo fan recular,
que sempre ha volgut mostrar
com mes perill major brill.

Ma : De valent ja sen diu fama

Pe : Y que no 'l crech pas dolent.

Rock : Com pot serho si es valent?
al pit que valor inflama,
tant sols las nobles accions
hi caben, no hi cab lo dol

digne d'un cobart es sol
lo camí de las traicions

Mar = Com l'alabéu...

Roch = Si l'alabo
s'ho mereix: y si visqués
la pobra.

Ma = Qui?
(ab interés.)

Roch = Res

Ma = (insistint)
¿Qui es?

Roch = pensanthi ma pena agravo
¡fatal recort de ma sort
que sa mort trau á ma pensa
¿A cás Déu vos fas ofensa
que no m' vulgáu dar conhort?

Pe = Vatje, Roch, com t'entristeixas
deixa'ho correr....

Roch = Si pogués -

Ma = ¿ que hi farem? No hi pensèm mes.
tots ne passèm -

Pe = ¿ També t queixas
¿ que tens?

Ma = Penas son del cor
que vos, ja no conaixém

Pe = ¿ Dire s cosa d' en Bartomeu?

Ma = No

Roch = ¿ Pot sé algun altre amor?
(fugint la conversa.)

Ma = que no volém descansar?
la pujada es tant pesada. -

Pe = Me pesa molt la pujada

mès de lo que 't pots pensar.
mes ara no es ocasió
pus hi hoi cosa mes precisa —
primer me n' vuy anà à missa
que ja han fet lo repicó.

Ma = Si ja no hi serém à punt.
Rock = Estona fà que l' han fet;
Pere = Be, seuré, y estant refet
ohiré l' altre.

Ma = Donchs amunt.
(Lo agafa pel bras per
ajudarlo à pujalo.)

Pere = Digas: ¿ y la Rosetona?
Ma = (Ab fredor)
La Rosetona ... trempada
(Ab orgull.)

Es que la meva afillada
es una galan minyona.
Ja t digui cuant la porti,
no tindreu cap queixa d'ella
que s sumisa com ovella
~~fa~~ que fins la mà si son butxí
besa, quant fer l'amenassa,
per forsa las deus aymar
que per saberho guanyar
no crech que li manqui trassa.
Y al costat de ma fillola
(Per Maria)
y en sa casa aposentada,
ma fillola y ma afillada
formam ma familia sola.
Ma = ¡ Bon padrí!

(Ab carinyo.)

Roch = Tenim bon cor

(á Pere)

Pere = També Deu sempre m' aydat.

Roch = Deu sempre ajuda al honrát

Pere = Perque l' honra es un tresor-
que al costat de ma afillada
dona fruit molt saborosos.
Sent honrats serém ditxosos:
l' honrades es respectada
Mes deixam pujá á l' hermita
á veurer com l' han guarnida.

Ma = Es una cosa esquisida...
ab tot y ser tant petita

(Mentres puja á la hermita
Pera ajudat de Maria

que l' hi dona 'l brás
din ab tó compungit Rock.

Rock = Ditxós lo qui pot trobar
un apoyo en sa flaquesa...
quant arriba á la vellesa.
Y á mi. qui m' ajudará?

=

Escena 6ª

Rock - Maria.

=

Ma = (A Rock)
Y vos? o que no descanseu?
aneu á dormi una estona.

Rock = qui de cantelos blasona
y vol cumplir tal com deu,

jamay al repós s' entrega
mentre un perill amenassa;
capitó de mala trassa
del córrech que te renega.
Ma = Y, digam, Roch; en Janét
Roch = Que?
Mar = Sembla nen de confiansa
Roch = Prou.
Ma = Cuantas ne fá aná en dansa
Roch = Poch ho sé.
Ma = Com es guapet.
Roch = Nena, gaire be m' creuria
que en Juanet te dona pena
tente compte ab l' amor, nena
mira que s traidor, Maria.
Ma = No tingam temensa, Roch.

Roch = Mantente sempre en defensa
y desitjá la temensa....
que i jugá ab ell, juga ab foch.
Y tú que crech qu'ets promesa
ab lo Bartomeu del plá,
ja ab altre no déus pensá,
perquè fora una vilesa

Ma = No....promesos no ho som pas.

Ro = ¿Y donchs que?

Ma = ¿Que? Ns coneixém.

Ro = ¿Y res mes?

(Ab malicia)

Ma = (confosa)

Be festejém.

Roch = Ya!

Ma = Si.

Rock = (ab llastima)

pobre Bordegás!

Ma = Si ja l' estimo per xó.

Rock = Ja ho veig, mes jo voldria

=

Escena 7ª

Dits y Bortomeu.

=

(ab roquet surtint de la hermita.)

=

Bar = ¿Que fas? Afanyat, Maria si vols sentirne 'l sermó.

Mar = Ja lo han comensat?

Mar : Ja fá una estona.

Roch = (En broma) Bartomeu,
diu que qui l'agafa es seu.
Bart = Sempre os haben de mofà
de mi, com d'una quitxalla.
Roch = No me 'n burlo, Tomenet. -
¿quants anys tens?
Bart : Yo? Vintiset,
dense faltarn-hi una malla
vint dias fa que 'ls he fet.
Roch = Donchs mira no has crescut nes
per tenir tants anys com tents
Bar = No es per ferli cap retret,
perco la culpa es del pare
Ma = ¿De ton pare?
Bar = Cuand sabrém
tot lo cas, estranyarén

qu'hagi crescut tant encara
quant era petit, anaban
á cercar llenya en lo bosch
y á casa fins qu'era fòsch
pocas vegadas tornávam.
tot lo dia anant tallant
¡Contém quins feixos ne feya,
qu'eran massa grossos veya,
mes després de costar tant
de tallá y d'arreplegar,
deixarme gens l'hi dolia:
entre 'ls dos li compartia
y si pesa pesará.
Me posaba un feix al cap
que gaire be m'esclafaba.

Bar: (afirmant)

y alló de creixe 't privaba.

Bar = Per xó m'he quedat tant nap.

Mes gens erra qui assegura

qu' alló encar' m' afavorit,

perque sempre en pot petit

hi ha la millor confitura.

Ro = Aixó si, sempre trempat.

Bar = Y encara mes ho estaria

si tu volguessis, Maria

Ma = (fugint la conversa.)

Lo sermó será acabát,

y gaire be haurois fet falta

Ba = Tens rahó.

Ma = ¿ Que hi venim, Rock?

Rock = ¿ Que vols que hi fassi?

Bar - Jo 't toch!

(estranyat)

Sentirlo

Roch = ¡Ca!.. Poch m' escalta

cuand tinch fardos compromesos

de sants sentirne parlá

Bar = Si ho sabes mossen Julià

Roch = Ca! - si ab ell ja estém entesos

No falto cap devoció

mentres no corrrem perill.

mes quant ne corrém ¡ay fill!

lo primé es la obligació.

Mar = Y ahont anem ara?

Bal = A rondar

perque no hi paguém l'estella

que la millor centinella

es la que un mateix se fá

(sen va dreta baixa)

=

Escena 8ª

Bartomeu, Maria y Janèt

=

(Al desapareixe Rock y Bartomeu
van à dirigirse à la hermita
y surt Janet del hostal. Al
veurel, Maria tota joyosa s' atura
à parlar ab ell.)

Mar = Hola, Jan! ¿ Ja has dormit prou?

Jan = Ja he dormit una estoneta
y en Rock vinch à rellevar
que per qui deu ser de vetlla.

Mar = (Ab carinyo.)
Sabs qu' en Rock t' estima molt?

Bart = Anem, nena?

(A Maria que no l'sent.)

Ja = Be m'ho sembla.

Ma = Y fa bé, no corren gaires
de las teras prendas.

Bar = (Apart enfadat perque
no fan cas d'ell.)

(i Y que un hom s'escolti aixó!)

Ja = que te ni burlas?

(A Maria)

Mar = i Dixó pensas?

Ditxosa la que podrá
juntar sa vida ab la teva

Ja = Qui vols que ni vulga? —

Bar = Maria,

(tocantla per l'espatlla.)

ó que no us en anèm?

Mar = Esperat.

ó Lluis?

(tornant á la conversa)

Ja = Si.

Bar = (Faig un bon paper!)

Mar = Cualsevulga.

Ja = Doncks, cap

Bar = Nena,

que 'l sermó ja deu acabar.

Ma = No 'm vingas pas ab arengas;

no estich ara per sermons,

m' estim mes la conferencia

Ja = No 'l fassis patir Maria

(Condolgut de la cara que

posa Bartomeu.)

Recordat qu' ets la promesa
y que en pobre Bartomeu
ja fá estona que t' espéra.

(Ab mal modo.)

Mar = Si está cansát que sen vagi

Ja = No sigas tant cruel

Bar = Qui ella?
creech que á copia de desdenys
me vol matar

Mar = Pobre bestia!

Be = ¡Ja ho veus!

Ja = ¿Que vols ferhi?

Ma = Fort

Bar = Veus quina mala volensa?

Ja = Creech qu' es de tant que t' estima

Bar = De tant que m' vol, m' apunyega

Ma = (tornant á la conversa ab en Juanet.)

¿Donchs dius que no 't vol ningú?

Jo bé sé una minyoneta

que per tu ś mor

Ja = (festin sempre)

¿Es bonica?

Mar = ¿que 't diré jo...

(Ruborisantse)

Jan = ¿Be, que 't sembla?

Digas?

Mar = (baixant los ulls.)

Es dreta é iguala.

Ja = ¿Com se diu?

Mar = Si ella estás certa

del teu amor, t'ho diria.

Bar = (alarmat)

No ets pas tu?

Ma = Soch massa lletja

per enamorá á n' en Joan

Bar = Y á mes, que tu ja ets promesa

Ma = (enfadada.)

Sempre surts ab simplerias

Bar = ¡Ay jo ¡ flich! que ten desdeixas

Ma = Si ni dius res mes renyirém

Bar = Mireus que ¡ bona cantela!

Joa = (Ab to compassiu pa Bartomeu.)

Mira que está neguitós —!

Ma = Deixol estar. .. si es un ensa

Bar = (murmurant.)

Si... ensa... prou, si no fos—

ay! (suspirant)

Ma = Tornèm á la conversa.
Jo conéch una minyona
que daria per ser teva
tots los tresors d'aquet mon,
y fins la sanch de sas venas.

Ja = ¿Y qui es?

(ab certa malicia)

Bar = (Ah! animalot!
¿No veus que parla per ella?)

Ma = Tu la coneixes.

Ja = Qui es?

Ma = Oh, qui es... tu la coneixas

Ja = ¿Com se diu?

Bar = Maria

(cridant).

Ma = Ah!

(turbada.)

Bar = No;

(coneixent l'intenció de Maria)

Vull dir si vens á la iglesia.

Ma = Ya hi vinch ¡Vestruis! No vals tant

Bar = Perque? -

Ma = Sempre serás bestia.

Ja = (Se pensa que no l'entench.)

Ma = (Es qu'es molt que no m'entengui)

La minyona de qui t parlo

es una nena de prendas;

es modesta, recatada,

y t'estima molt de veras

Es ... es ....

(No atrevintse.)

Vatje; si volias....

pron ho sabrias.

Bar = (¡Ah! bledá!)

Ja = No hi caig....

(fentse 'l desentés)

Ma = (Ya, resolta)

Ya que no hi vol caurer-

es....

Ja = (Detiranthla.)

¿Vols que 't parli ab franquesa?

Ma = Es clar; sabs que som molt franca.—

Ja = Digali á tal nena,

qu' aprecio 'l seu cariny

y l'hi tinch regoneixensa;

pero per mes que volgués,

ja no podria ser ella

perque tinch ≢ dada paraula

y ma paraula no s' trenca.

Ma = Deu meu!

(aterrada.)

Bar = (Te bente aquest ou,

que l' altre s' cou.)

Ma = ¡Quina befa!

Ja = ¿Sembla que t' has afectat.

Per ventura l' interessa

la nena de qui m' parlabas?

Ma = No, qu' es cas, - Mes neu, no t' creya

tant falo.

(afectant serenitat)

Ja = Yo?

Mar = Pero es veritat

(sens poguerse contenir.)

Janet qu' ai un altre n' festejas?

Ja = A fé, si fé.

Ma = Mira, m'ho dius

y gaire bé no t puch creure.

Ja = Donchs crenho.

Ma = Y tu, l'estimas?

Ja = Si l'estimo?..; Y tant!

(ab amor)

Ma = ¿ De veras?

(gelosa)

Y qui es la bona mossa

Ja = Es...

Mar = Algun serafí d'ayguera?

Ja = A poch apoch en tractarla...—

qu'es nena de totas prendas.

Mar = Cuidado que no s machuqui

bona pira dewra esser.

Bar = que no aném, Mariona?

Ma = Calla!

Bar = (Aguanta y punt à la llengua.)

Ma = Qui es alguna gavachota?
esclá, alguna damisela.

Ja = Sembla que t' cou.

(mitj rient.)

Ma = ¿ A ne mi?

(afectant serenitat.)

gens. Mes me fá molta pena
veurer que t' hagis triat
una marmota francesa.

Ja = Com que sembla que t' hi enfadas

Mar = ¿ Jo ... que n' vas d' errat! ¿ que t' pensa
pot ser si que t' has cregút —

(esclafint una rialla per força

Bar = (Si, la rabia se la menja.)

Mar = Tes á mi que se me n' dona.

Bar = Es clar.

Mar = Y á més, sent promesa—

Bar = (Gracia á Deu que hi ha caigut.)

Ma = Pero perdó no mereixes

d' haberthó dit tant secret.

¡Deixar per una francesa

tantas minyonas com cal

que hi há per aquesta terra!

que potsé porta xapó?

Ja = No 't cansis, si no es francesa.

Ma = Andorrana?

Ja = Cá! Tampoch.

Ma = Donchs qui es?

Ja = Es.. cerdaneta,

I es la nena mes de bé
mes pura, mes ignocenta
que trepitja la Cerdanya.

Ma = I la conéch?

Ja = Be m'ho sembla.

Ma = ¿Qui es?

(creixent l'interés)

Ja = Demá t'ho diré.

Mar = Digamho avuy.

Ja = (mitj rient)

Quina pressa!...
¿No 't dich que demá ho sabrás?

Mar = Molt m' alegrará coneixerla
(Si será la Rosetona --
si ho fos.. desgraciada d'ella!)
vatje, donchs, fins si després

Bar = Adeu, Janet.

Ja = Mira, nena,

Ma = Que?

Ja = Que espero que per xó

no m' tindràs mala volensa

Ma = (finjint.)

Lo mateix qu' avans

Bar = Es clar.

Ma = Vatje, adeu.

Ja = Adeu, Pitera.

Ma = Adeu, falò!

(molt despitada.)

Ja = No la toquem?

(allargantli la mà)

Ma = No n' ets digne

Ja = Tu mateixa.

Ma = (prop de la hermita y al veure que Bartomeu parla ab en Janet li diu ab mal modo.)

Vatje, si vens.

Bar = Ya vinch, nena

(á Janet.)

Ara está molt enfadada,

ja 't veuré després

Ja = Si, vesten.

Bar = Si, me 'n vaig; ó si nó jó

pagaria sas quimeras.

(sen vá correns detrás de Maria y entran los dos á la hermita.)

Escena 9ª

Janet.

=

Ja = En và vol dissimularho
Està gelosa, y no sé
que motiu l'hi hage dat may
per 'quest engelosiment
pobreta! la compadeixo!
son los celos un mal cruel
que corseca à la persona
que pateix aquest torment.
No es qu' à mi m' hagi passat
mes si tant sols sospités
que pot faltarm la Roseta
Fen que no siga, Deu meu!

=

Escena 10.
Janet, Rosetona.

= (per la porta del hostal.)

Ros = Devrias despacientarte
fente esperar tant y tant.
Ja = No, Rosetona; fins ara
ab la Maria hem estat
de conversa, y que per vernyas
parlabam de tu
Ros = Ay! ay!
¿ De mi ?
Ja = Si, de tu, es si dir -
jo l' hi he estat mitj indicant
que tractaba de casarme.
Ros = Y que t' ha dit?
Ja = M' ha semblat
que no l' hi sentaba bé.
Ros = Potsé s' ha enfadat?
(ab interés y afectada)

Ja = ¡Y tant!

Ros = ¡Verge del cel y la terra!

Ja = Y ara, à que vé aquet esglay?

Ros = Mira, Janet, no te 'n rigas
tot avuy tinch un pesar

Ja = De que 'l tens?

Ros = Ja t'ho diré.
(no atrevintse.)

Ja = Digas

Ros = Pero te 'n riurás.

Ja = Digas, dona.

Ros = Has de prometre
que no te 'n riurás.

Ja = Vejam.

Ros = Be, prometemho.

Ja = T'ho prometo.

Digasme ara 'l teu pesar

Ros = Sabs que ha estat ma trista vida
una cadena d' afanys.
¡En hora trista vaig neixer,
recullida per etxar
quant la crema de Ripoll,
de petita m' ha mancat
l' amor sagrát d' una mare,
y d' un pare l' amor sant.
Lo Pere que m' recullí
com á filla m' ha estimat;
mes ¡ay! que al amor de mare
cap mes si pot comparar.
Sent padrí de la Maria
m' ha portat aquí al hostal
per veure si una germana

hi trobaria,... mès ay!
que 'l que no te pare y mare,
no troba en lo mon germans
No obstant y aixó resignada
passaba la vida ab pau
fins que 't conegui. Ay, Janet!
al coneixert, va semblám
que ja no era sola al mon
que ja tenia un jermá
y fins ¿ó que 't diré? que 'ls pares
també habia recobrat.

Ja = ¡Pobre Rosetona!
(ab carinyo.)

Ros = (no deixantlo enrahonar)
Esperat.
Des llavors que mon semblant,

recobraba. la alegria
renaixent del cor la pau,
y fins mes bunichs semblaban
los prats, los turons y valls.
¡Si fins semblaba que Deu
tingués en son bell palau
las estrellas mes lluentas!
Mes avuy.. tu te 'n riurás.
He passat la nit somiant
¡Y quin somni mes estrany!
Eram al peu d' una costa
tu t' hi anabas enfilant,
y una dona t hi ajudaba
agafanta per la má.
jo volia conseguirte
y eran vans tots mos afanys;

si m' agafaba ab las pedras,
me seguian tots plegat;
si á una mata m' arrapaba
m' ensagrentaba las mans
y arrancantse m' feya caure
vosaltres ja eran á dalt
y jo plorant ma ventura
soleta m' quedaba baix.
La dona que ab tu fugia
de repente gira 'l cap
y... era la Maria, admirat!
que ab molt enujat semblant
de una desditxa fent mofa
deya ... cubrintse d' esglay
¡ qui mes alt vol enfilarse
de mes alt cau despenjat

qui ha nascut per la desditxa
la ditxa no trobará.
Y tots dos de mi befantvos
vos anaban allunyant,
Y jo sentia en mon cor
un fret tant greu y mortal
que crech que ja fora morta
si no m' hagués despertat

Ja = Y per un somni no més...

Ros = Ay! si tinch un greu pesar
perque m' sembla qu' aquet somni
se m' ha de realizar

Ja = Creus que jo puga olvidarte?

Ros = Que t diré jo?... Si som tant
desditxada.

Ja = (Ab amor)

No lo esperis
de mi, Rossetona may.
¿Jo olvidarte? Avans espéra
que s' enfonsi 'l puig de dalt,
que 'l mon fassi un capgirell;
que 'l sol deixi d' esclatar
que s' assequin las riveras
ó que 'ls pins creixin al mar.
¿Yo olvidarte, nena méva?
Si ets de ma vida l' encant
¿Yo olvidarte? Es impossible!
Si no puch, si soch teu.

Ro = (tornant á la esperansa.) Ah!

=

Música.

=

Ja = Avuy, Rosa galana,
avuy, prenda del cor,
corona de ventura
veurás lluhi en ton front.
¡Nineta falaguera!
ramell d'hermosas flors!
avuy veurás la ditxa
premiant lo nostre amor.
Ros = Janet la por no m' deixa,
un pés dento en lo cor,
sols nuvols de tristura
coronan lo meu front.
Tant sols de ma esperansa
nudrir las tendres flors
Janet, puch avuy dir
confiant en ton amor.

Isa = Ay, ayma mia!
Ros = Iam del meu cor.
Isa = La ditxa espera
Ros = Ay! Tant de bé!

—

A duo.

=

Isa = Dias venturosos
dias de plaher
espera ma vida
disfrutar sereno
si amor es la ditxa,
si amor es lo cel,
un cel podrás darte
mon amor inmenso.

—

Ros = Dias venturosos,
dias de plaher,
encar puch ma vida
disfrutar serens
Si amor es la ditxa
Si amor es lo cel
un cel de ventura
un cel pot donarme
ton amor inmens.

=

Escena 11

Dits Maria.

=

Recitat.

=

Ma = (ha sortit de l'hermita avans d'acabarse 'l duo y al veurels junts diu pera si plena de furor.)

Los dos junts, perque mes proba
es ella, ja m' ho pensaba,
jo destruiré sa ditxa
pus la mia m' arrebatá!

(baixant y dirigintse
á Rosetona.)

¿ que fas aquí? ja aném bé!
aquí fent petá la claca
y la feyna mentrestant
enradera.

Ros = No fá gaire
qu' he sortit

Mar = No vull escusas.
(ab regany.)

Isa = No la renyis.
(intercedint.)

Ma = (A Rosetona sense fer cas de Janet.)

Cinta, passa!

y entent be que per may més

vull tals exemples á casa.

Ja = (Ab cert tó.)

Aspoch apoch ab aixó,

fas molt mal fet de renyarla.

Perqué aqui no hi ha cap mal.

Ma = L' advertencia hi es de massa,

y puch manar y ho faré

mentres siga ma criada.

passa á dintre.

Ros = (anant al hostal mitj

plorant.)

Verge pura

no m' deixeu de vostra guarda!)

Escena 12.

Maria, Janet.

=

Mar = (Ab ironia)

És à dir, qu' es la Roseta
l' objecte de ta passió?
¡Y que empleyas malament
los afectes del teu cor!

(Ab mofa)

Aquesta es la nena pura
que sols respira candor?

Ja = ¿Que vols dir?

(formal)

Mar = Lo' ignocenteta?

Ja = Aquesta es.

(Moet afirmat)

Ma. = Lo bó y millor
que la Cerdanya trepitja?
Ja = Per tal la tinch.
Mar = Cregas donchs
que si la tens per tant santa,
te 'n haurá caigut bon floch.
Ja = Tú estás enfadada.. y creume,
es mal consell el rencor.
mes d'un cop nos conduheix
á matar reputacions
Mar = No pretench matá á ningú
pren mas paraulas á vols
del modo que te las dich,
y si d'ellas no 'n tens prou,
procura veure l'sargento
del resguard.

Ja = L' Anton?

Ma = L' Anton,

(afirmant)

Y ell t'explicarà 'l demés,

puesto que hi té relacions.

Ja = Ab la Roseta? somnias!

Mar = ¿Somnis? tú, dorms molt fort.

Y no veus t'han segat l'herba.

Ja = Vatja, no pot ser.

Ma = Oy (coneixent que

comensa á fer efecte.)

Y que volia avisarte,

qu' anessen ab atenció

un dia de bona carga,

perque .. de vegadas...

Jan = ¡Oh!

No consento que suposis
tal maldát.

Mar = La tentació---
ella hi tindria la forsa—
y foren molts dinerons,
y quant s' estó per casarse—
de diners may ni han prous.

Ja = Maria, si t' escoltaba
cometria un crim odiós,
pues calumnias lo mes sant,
lo mes pur que hi ha en lo món.
Creume á mi la rabia t cega
y es mal conselle 'l rencor.

Ma = ¿A mi...? vas errat.

Jan = Molt prompte
posaré esmena en aixó

¡pobre Rosetona! avuy
ha de quedá ...glat tot;
á ton padri parlaré,
no té á ningú mes al mon
son consent no m' negará -

Ma = No t' precipitis

(Insistint)

Ja = Ni un mot,
que si t' escoltaba gaire
crech que m' tornaria boig.

(surt precipitadament per la dreta baixa.)

=

Escena 13.ª

Maria

=

Ma = (Ab molta intenció.)

Vá ferit; en va procura
dissimular la impressió
que l'hi han causat mas paraulas
ó jo tinch de poder poch,
ó venjaré la ferida
que m'ha fet lo seu afront.

=

Escena 14.

Maria y Bartomeu

=

Maria = (Corrent á la hermita y cridant á mitja veu)

Bartomeu,.. vina, depressa..
(portantlo al prosceni.)
tu dius que m'estimas molt

Bar = Si t' estimo!

(ponderant)

Si t' estimo.

Mes que la ovella al rostoll,

mes qu' als cuartos de la capta,

mes que 'l avaro als xinxons—

mes que 'l quisso à la quisseta,

mes la mixeta al moix.

Mar = Bé: dónamen una proba,

y deix las comparacions

Bar = ¿Que vols que fassa?

Ma = (anant à esplicarho.)

Veurás.

Bar = ¿Vols que saltant à peu coix

me 'n vagi fins à Vallcebre?

Vols que porti un feix de llenya

que una carreta de bous
no 't duga? digas, demana,
ja sabs que jo som molt fort.

Mar = Acaba de dir bestiesas,
no vull forsas, vesten sols
depressa cap à Vallcebre,
pero corrent

Bar = A peu coix?

Ma = Tabalot! Caminant

Bar = ¡Ah!

Ma = Y escolta bé ab atenció,
allí hi trobarás los guardas,
demana 'l sargento Anton
y l'hi dius qu' aquí al hostal,
hi há 'ls paquetaires

Bar = Jo 't toch!

¿ Y vols que fassi d' espia?

Ma = Jo ho entench.

Bar = Jo ballo sol.

Ma = Mira, si fas ab llestesa
lo qu' ara 't demano jo,
conta ab mi

Bar = Però no veus -

Ma = Si es una broma tant sols

Bar = Ah! bueno, si es d'aquet modo

Ma = Ah! mira, dius à l' Anton
que t' ho ha dit la Rosetona.

Bar = La Rosetona?

Ma = Si.

Bar = Donchs
l' hi diré que tu m' has dit
que ho ha dit ella.

Ma = No, tadoch;
que ho ha dit ella y de cap modo
has de fé doná 'l meu nom.

Bar = No ho entench

Ma = Ni fá cap falta.

Bar = ¿ Pero, no fora milló
que no fessis la tal broma?

Ma = Fent aixó nó casém, si nó

Bar = Y dius qu' haig d'anar depressa?

Ma = Si hi serás ab cuatre bots.

Bar = La sort que no es gaire lluny

Ma = Si, home, si es aqui prop;
y si agafas la dressera,
ja 't recordarás de tots.

Bar = Prou, pero be es una broma?

Ma = Si, home, si,

Bar = Es que sinó —

Ma = Si cuyta, no t' entretinguis.

Bar = Deixa que m' trega ls esclops,
que hi aniré mes rebent

(se treu los esclops)

No m' enganyas pas d' alló?

Ma = De qué?

Bar = D' alló de casarnos.

Ma = No ho comprenc, no home, no.

Ba = Donchs aixis me n' vaig corrents.

(sen va corrents y torna)

Ma = Ya era hora

Bar = Adios, amor.

(corrent fondo dreta)

Escena 15ª

Maria.

=

Ma = Ara anèm à salvá 'l fardos
No voldria que per xó
perdessin res, sols voldria
poguer venjá 'l meu afront.
(sen và)

=

Escena 16ª
Roch y Janet

= (continuant la conversa)

Roch = Y la Maria t'ha dit? -
Ja = Si, Roch; y 'm fá molta pena
que calumnia tant odiosa
s'atreveixin à dir d'ella
Roch = No ho creck, ab tot que las donas
costant molt, neu, de coneixer,
y que sol resultar mala

la que un hom menos se pensa.

Ja = Mes vos que teniu mes anys
y que teniu esperiencia
per véndrer; no creyéu fals
qu' ab l' Anton ella s' entenga
ó que hi tracti?

Ros = que 't diré...
me sembla que no pot esser,
no obstant que ab aqueixas cosas
no fóra ella la primera
que ab apariencia de santa
l' ánima ha tingút mes negra
que la sutja que fá 'l fum
dintre de la ximaneya.
Preném midas...

Ja = Miréu, Roch,

de bona fè nʼ podén crèurer,
si mʼ arribava à faltar
jo mʼ moriria de pena
ya nʼ podén estàr ben cert;
jo mʼ moriria.

Roch = No ho cregas

Las penas pocas vegadas
matan sabs que son las penas?
Son sorrals que xuclan lʼ aigua
que brolla dʼ una fonteta,
robant dʼ est modo la savia
à las plantas macilentas
que per falta dʼ ella pujan
capcayguda y corsècas,
son verinosas ortigas,
son punxantas garraferas

hont deixas lo cor à trossos
y may d'un cop te l'arrencan,
fà molt temps que no viuria
si dessen la mort las penas.
Quant de ma esposa estimada
y de ma filla, la pérdua
vaig sufrir, creya, com tú,
que 'm mataria la pena...—
y som viu.

(Molt entristit.)

Ja = Moy haben dit
com va esser

Rock = Perqué créixen
si 'ns portan á la memoria
los recorts que 'ns atormentan,

Ja = Y totas dos en un dia

van morirse?

Roch = Lo qu' es d' ella
n' estich ben cert: la petita
no ho puch dir... y eixa es la pena
qu' amarga tots los meus plers -
sols puch dir que la vaig perdrer

Ja = Y deu fer molt temps d' axó?

Roch = Si. eram al temps de la guerra.

=

Escena 17

Dits Bartomeu

= (surt corrent ab los esclops
á la má.)

Bar = Cuytém, amaguém los fardos
que l' resguard ve molt depressa
Jo ls he deixát aquí baix

que surtian de Valcebre,
y ara que os veig os aviso
cuytéu, cuytéu qu' ara venen
(Si es per broma no faig mal-
me tornéu! si fos de veras,
remediá 'l mal procurém
d' habé fet una acció lletja.)

=

Escena 18.

Roch, Janet.

=

Ja = Llamps del cel! Era vritat!
per Deu qu' una acció tant negra
l' hi faré pagar partintne
lo seu cor en quatre esberlas.

Roch = No us precipitém, en tant

que ls paquets trech per radera
guarda tú la porta.

Ja = Amén.

que cap ánima viventa
per la porta no entrará

Roch = Sobre tot pit y sanch freda.
(se fica al hostal.)

=

Escena 19

Música

Janet guardant la porta los del Resguard que surten de la dreta, baixa coro de <u>Donas</u> que surtint de la iglesia prenen part en la escena.)

=

Resg = (sortint)

Alto á la reyna!
favor al rey!
qui pretenga resistirse
queda fora de la lley.
franca la porta
volém al punt
qui l fran vulga defensarne
pot tenirse per difunt

Ja = Fense enrera, fense enrera
(amenassant)
qu aqui dins no hi entren pas
Mala mort se li espera
al que tant sols mogui un pas

–

Reg = Confidencia segura
t aymada nos ha donat.

Ja = Tant perfida impostura
me te desesperat

—

Deu meu, com es possible
que càpiga en son cor
baixesa tant horrible
tant negra deshonor?
Diguèume sa ignocencia
dihèu per caritat
qu' aquesta confidencia
no es ella qui os la ha dat.

—

Donas = A fé fòi llàstima
¡ pobre minyó!
que siga víctima
de tal traició

Reg = Sense mes réplica
ni remissió
xoqui ó no xoqui
à dins,

Ja = No! no!
(los del resguard van
per entrá y Janet
se interposa.)
Sense enrerca etc.

—

Res = Franca la porta
volem al Punt

Ja = Aqui dintre ningú hi entra
fins que diga jo difunt.
(Janet al veurer que volen
entrar engalta la carabina
y posa mà al gavinet molt
resolt, dispara l'arma.)

Escena 20.

Dits, Maria pel hostal Pere y Bartomeu de la hermita tothom s' acosta.)

Tots = ¡Ah!

Ja = Veniu canalla, veniu,
veniu, que mon torment
venjar vull en vosaltres
la vostra sanch bebent

Resg = Acció tant temeraria
necessita escarment
¡que pagui ab sa sanch tota
tant gran atreviment.

Tots.

—

Donas = Terrible sort li espera

per son atreviment
y es llàstima que s' perdi
un jove tant valent.

Bar = Jo sols ne tinch la culpa;
jo sols ne sò 'l dolent,
grillons puch ben trobarne
en lloch de casament

Ma = (Pot ser n' hauré fet massa,
mal haja aquet torment
que impulsa à fer baixesas
que pesan al moment.

Reg = La vida pot costarli
son gréu atreviment
la vida que es tant grata
no estima, no 'l jovent

—

Escena 21.

Dits Rosetona que surt desesperada
corrent al costat de'n Janet

=

Ros = Janet! que ó lo que passa?
Janet! per amor de Deu!

Ja = Encara t' atreveixes
aparta - de prop meu.
(l' aparta y de repent l'agafa
per la má y ensenyantla
á tots diu.)
Aquesta es la nena,
mirénsela tots
que fingint afecte
maquina traicions
Aquesta es la vibra

d' aire condorós
que d'un cor fá esberlas
per un grapat d'or.

Ros = Que dius, Janet ara?
faltante may jo
quant sols per tu aleno
quant visch per tú sols
¿Si es teva ma vida
si es teu lo meu cor
com vols que jo puga
pagarte ab traicions.

Resg = Aqueixas paraulas
Janet son d'un foll.
Jamay la Roseta
ha urdit cap traició
Reportat y mira,

qu' aqui sab tothom,
que es la Rosetona
lo mes pur del mon

Donas = Paraulas son certas
qu' aqui sab tothom,
qu' es la Rosetona
lo mes pur del mon

Resg = Pareix impossible,
creyentse tothom,
qu' es la Rosetona
lo mes pur del mon.

—

Ia = Si volén de sa puresa
una proba sens retard
sabren qu' ha fet la baixesa
d' entregarnos al resguard.

Tots = ¡Ah,

(fugint del costat de Roseta)

Donas = D'una acte tant grave
no hauria dit may
que la Rosetona
pogués ser capás.

Resg = Si no qu'es visible
no hauria dit may
que fingi una dona
ne sapigués tant

—

Rose = Verge pura! déume forsa!
per poguerme resistir
la desgracia tant sensible
que avuy pesa sobre mi.

Pare = Vina filla, vina als brassos

del que t'ayma y per tu viu,
te calumnia qui 't suposi
qu' ets capás d'acció tant vil.

Ma = (Gaire be n' hauré fet massa
greus remors sento aquí dins,
mes no importa; per tot passo
si lograr puch lo meu fi.

Bar = Si sabian que 'l culpable
tremolant se troba aquí,
de segur qu' ab sanya fera
m' esberlaiban á bossins.

=

Escena 22

Dits y Roch qu' ha sortit abans
diu apart á Janet)

=

Roch = La curga está salvada,
no 't resistescis mes,
entregat, que nosaltres
ja 't salvarém després
Ja = Després de tal passada
ma vida tinch en poch
no os exposéu vosaltres
vos ho demano, Roch

—

Resg = Acabém ja l'encongida,
arrendeixte ó mors aquí
Tots = Per pietat salvéu sa vida
perque está fora de si.

=

Ja = (Llensant lo ganivet y
entregantse.)

Abaixèn las cortinas
vostre soch - pagueta arriat
(Diu lo ultim per Rosetona
ab aire de despreci.)

Ros = (Ab desespero al sentir la
injuria)
¡Per las ánimas divinas!
Janet meu! t'han engañyat

Ja = (Ab tota la ira de un
cor ferit.)

-

Encara gosas
mossa traidora
dirme en mal hora
que vaig errat?
¡Malehit siga

l'home que 't creguí!
qui ab tú s' aplegui
morí arrastrat!

(moviment general molt animat.)

Donas = A fé fá llástima
pobre minyó!
que siga víctima
de tal traició.

Sense mes réplica
ni dilació
lliguéulo ab metodo
y á la presó.

Pes = De vil calumnia
víctima só
vos ma ignocencia

sabéu senyó

Pere = Sols la calumnia
pot fer, senyó
caurer sobre ella
tant gran borró

Ma = Tot s' encamina
d' alló millor _
Ell, me fá llástima
pobre minyó

Bar = Soch un infame
soch un traidó
deuria dirho
pero tinch pó

Roch = Ans de que 'l portin
á la presó
juro per Cristo

la salvació.

(Cuadro animat; los del Resguard han lligat à Janet y s' disposan à emportarsel; Rosetona ha caigut desmayada en brassos de Pere los demés prenen part activa.)

=

Fi del 1.er acte

/1006442351